نگاهی به عملکرد وزارت نفت در دولت یازدهم

تغییر رویکرد در شاهرگ حیاتی اقتصاد ایران

سهیلا زمانی

«اگر شما به من رأی اعتماد بدهید، می‌دانید که در این شرایط سخت، من را به هتل پنج‌ستاره نمی‌فرستید. شما مرا به خط مقدم جبهه‌ای برای شکستن تحریم می‌فرستید که باید من، در کنار وزارت خارجه برای شکستن تحریم‌ها کار را پیش ببرم. برای وزیر شدن حاضر نیستم دروغ بگویم، چراکه از وزیر شدن اشباعم و اگر وزیر شوم، تمام توانم را برای انجام درست وظیفه‌ام خواهم گذاشت. هیچ وقت حاضر نیستم به خاطر چیزی که اشباعم دروغ بگویم.»

هنگامی که در خردادماه سال ۱۳۹۲، بیژن زنگنه در پشت تریبون خانه ملت، این جملات را بر زبان آورد که بسیار هم مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت، همه می‌دانستند که او از چه دشواری‌هایی سخن می‌گوید.

وزارت نفتی که او در سال‌های پیشین، صدارت آن را برعهده داشت، با وزارتخانه‌ای که از رستم قاسمی تحویل گرفت، «تفاوت از زمین تا آسمان» داشت. تحمیل تحریم‌های شورای امنیت و نیز قوانین تحریمی یکجانبه تعدادی از کشورها در کنار سوءمدیریت‌ها در برخی بخش‌های وزارتخانه و شرکت ملی نفت ایران (NIOC) فعالیت‌های اکتشاف، تولید و از همه مهم‌تر صادرات نفت ایران را دچار رکود و اختلال اساسی کرده بود. صنعتی که شاهرگ حیاتی کشور را راهبری می‌کرد، مضایق و تحریم‌های فراگیر و فلج‌کننده‌ای را یکی پس از دیگری تجربه می‌کرد. نیمه‌تمام ماندن بسیاری از پروژه‌های ملی نفتی و پتروشیمی در عسلویه و...، در اثر خروج پیمانکاران خارجی یا نبود تجهیزات و امکاناتی که تکنولوژی ساخت آنها در اختیار ایران نبودند، تنها بخشی از تاثیر «ورق‌پاره‌هایی» بود که افزون بر تجارت، صنعت و تولید ناخالص ملی، در زندگی روزمره مردم نیز به چالشی بزرگ تبدیل شده بود. با این حال، رفتار و گفتار برخی دولتمردان پیشین بسیار اعجاب‌آور است. آنها در نقد دولت یازدهم که میراث‌دار دولتی شده است که تنها یکی از نتایج کارکرد آن، کاهش رشد اقتصادی کشور به منفی ۵/۸ درصد و تورم بیش از ۴۰ درصدی بود، در انتقاداتی بعضا غیرمنصفانه از تلاش‌های شبانه‌روزی مهندس زنگنه و همکاران او، به‌گونه‌ای سخن می‌گویند که گویا در دوره کاری خود به توفیقات بزرگی دست یافته‌اند!

بدون تردید، افزایش ظرفیت و میزان تولید نفت، مهم‌ترین اولویت وزارت نفت از دیدگاه زنگنه است. وی بارها بر این موضوع تاکید کرده است. میزان تولید نفت کشور در هفت ماه نخست وزارت «شیخ‌الوزراء» بین ۲/۷ تا سه میلیون بشکه در روز نوسان داشت. این در حالی است که میزان متوسط تولید نفت کشور در سال ۹۱ حدود سه میلیون بشکه و در پنج ماه اول سال ۹۲ به‌طور میانگین به حدود ۲/۸ میلیون بشکه در روز رسیده بود. بر بنیاد آمارهای کنونی، ظرفیت تولید نفت از سه میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه در مرداد ۹۲ به حدود سه میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز، در اسفند ۹۲ رسید. باید افزود که بسیاری از کارشناسان، افزایش نسبی میزان تولید و صادرات نفت در ۱۰ ماه گذشته را نتیجه موفقیت دستگاه دیپلماسی کشور در دستیابی به توافق ژنو و اجرای آن در سه ماه اخیر دانسته و بر این باورند که اینها، ارتباط زیادی به عملکرد وزارت نفت ندارد. طرفداران این دیدگاه اشاره می‌کنند که مقامات ارشد وزارت نفت و مسئولان مستقیم صادرات نفت کشور (به‌ویژه مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران)، تمایلی به دور زدن تحریم‌ها در امر فروش نفت ندارند و میزان صادرات نفت در اوایل پاییز ۹۲ (پیش از رسیدن به توافق ژنو) به حدود ۸۰۰ هزار بشکه در روز نیز کاهش یافته بود. در آن سو، یکی از مهم‌ترین دلایل مورد استناد مهندس زنگنه و سایر مقامات ارشد وزارت نفت برای اجتناب از دور زدن تحریم‌ها با استفاده از توان بخش خصوصی در وزارت نفت، پرونده بزرگ و جنجالی یکی از واسطه‌های فروش نفت در شرایط تحریم در دلت نهم و دهم (بابک زنجانی) و واقعیت‌های برملا شده در آن است. هم از این روست که پرسابقه‌ترین وزیر پس از پیروزی انقلاب، تاکید می‌کند که صادرات نفت باید به گونه‌ای کامل در شرکت ملی نفت ایران متمرکز باشد و به این ترتیب «دیگر نفتی به دلالان فروخته نمی‌شود.» بر همین مبنا، شیخ‌الوزرای ایران، مسئولیت کامل استرداد وجوه حاصل از فروش نفت کشور به خزانه دولت را به بانک مرکزی سپرده تا برای آن راه‌حلی عملیاتی بیابد.

این نوشتار عملکرد وزارت نفت و مهندس زنگنه را با تمرکز بر فعالیت‌های برون‌مرزی مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهد.

■ سازمان کشورهای صادرکننده نفت

باید این واقعیت تلخ را بپذیریم که جایگاه کشورمان در اوپک طی سال‌های گذشته به دلایلی که از موضوع بحث این نوشته خارج است، بسیار تضعیف شده است. هم از این رو، واضح است که وزیر نفت باید تلاش کند ایران را به جایگاه واقعی خود در اوپک برساند. حضور او در نخستین نشست اوپک پس از روی کار آمدن دولت یازدهم به روشنی نشان‌دهنده این رویکرد بود. در واقع زمانی که گفت‌وگوها در ژنو برای جلوگیری از کاهش ۲۰ درصدی صادرات نفت ایران به نتیجه مثبتی رسیده بود، وزیر نفت در وین برای بازگشت بشکه‌های نفت ایران به بازار جهانی تلاش می‌کرد. زنگنه بسیار مصمم اعلام کرد: «با لغو تحریم‌ها، ایران ظرف مدت کوتاهی تولید نفت خود را به ۵۰۰ هزار بشکه و پس از مدت کوتاهی به ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش می‌دهد.» او در دو اجلاسی که نمایندگی کشورمان را برعهده داشت، از تثبیت سقف تولید اوپک حمایت کرد و نشان داد اگرچه همسو با اهداف اوپک است، اما هیچ‌گاه برسر منافع ایران کوتاه نخواهد آمد.

■ میدان‌های مشترک نفتی

هنگامی که وزیر نفت دولت تدبیر و امید در هشتم اردیبهشت‌ماه، رسما، شرکت «سی‌ان پی‌سی‌آی» (CNPCI) چین را به دلیل تعلل در آزادگان جنوبی «خلع‌ید» کرد، نشان داد حتی در شرایط تحریم، هیچ‌گونه تعلل و تاخیری در توسعه میدان‌های نفتی به‌ویژه مشترک را روا نمی‌دارد. پس از کنار گذاشتن چینی‌ها، توسعه این میدان در اقدامی کم‌سابقه به پیمانکاران داخلی سپرده شد و بر بنیاد آخرین خبرها، قرار است چند دکل جدید برای توسعه این میدان خریداری شود.

دیگر میدان‌های غرب کارون، آزادگان شمالی، یادآوران و یاران شمالی و جنوبی توسط شرکت‌های چینی و ایرانی در حال توسعه است و اگر منابع لازم برای این پروژه‌های مهم ملی و فراملی، به گونه‌ای کامل از محل صندوق ذخیره ارزی تامین شود، در سه سال آینده، استخراج نفت از این میدان‌های مشترک به ۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. برای سال جاری سه میلیارد دلار از محل صندوق توسعه ملی برای توسعه میدان‌های غرب کارون درخواست شده که امیدهای بسیاری می‌رود به تصویب برسد. هم‌اکنون پروژه حفاری ۵۰ حلقه چاه در میدان آزادگان جنوبی، ۲۲ حلقه در میدان یاران و چند حلقه چاه دیگر در آزادگان شمالی در حال اجراست.

■ میدان‌های مشترک گازی

هنگامی که این عنوان را می‌بینیم، بی‌درنگ نگاه‌هایمان به پارس جنوبی خیره می‌شود. میراثی که در شرایطی به مهندس زنگنه رسید که قرارداد ۱۷ فاز آن بسته شده بود. تعدادی از این قراردادها که ۳۵ ماهه بودند، باید در خرداد سال ۹۲ به نتیجه می‌رسیدند اما نرسیدند و ۹۰ درصد اعتبارات تخصیص داده‌شده از محل اعتبارات بانک مرکزی برای توسعه پارس جنوبی هزینه شده بود. واقعیت این است که پارس جنوبی، بیش از تحریم‌ها، طی سال‌های گذشته، دستخوش سوءمدیریت بوده است. در نخستین گام به دستور شیخ‌الوزرا، «نفت و گاز پارس» محور توسعه پارس جنوبی قرار گرفت و همه کارها باید از مسیر این شرکت انجام می‌شد که شد. اکنون پس از یک سال، فاز ۱۲ در مدار تولید است و مجموع افزایش تولید گاز در کشور موجب شده است مصرف سوخت فرآورده‌های نفتی در نیروگاه‌ها ۵۴ درصد کاهش پیدا کند.

پارسال ۲۷ میلیارد لیتر سوخت مایع (۱۵ میلیارد لیتر نفت کوره و ۱۲ میلیارد لیتر گازوئیل) در نیروگاه‌ها مصرف شد که ارزش آن بیش از ۱۸ میلیارد دلار بود. همچنین هم‌اکنون دو ردیف فاز ۱۵ با گاز ترش در حال تولید است، فاز ۱۶ به‌زودی راه‌اندازی می‌شود و سکوی این فاز چند ماه آینده وارد مدار می‌شود و بخش دریایی فاز ۱۸ نیز در حال آماده شدن است.

■ قراردادهای نفتی

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های سال‌های گذشته که برخی از آنها موجب جنجال بسیار نیز شده بودند، قراردادهای نفتی بوده است. از مهر سال گذشته کمیته بازنگری قراردادهای نفتی ایران به ریاست سیدمهدی حسینی، ابداع کننده قراردادهای بیع متقابل (Buy Back) با هدف جذاب کردن قراردادهای نفتی ایران و دستیابی به فناوری و مدیریت بهینه توسعه میدان‌های نفتی تشکیل شد. دستاورد این کمیته در اسفند پارسال در جریان همایش «هم‌اندیشی نظام جدید قراردادهای نفتی ایران» برای ارائه به بسیاری از شرکت‌های خارجی حاضر در این نمایشگاه ارائه شد.

این قرارداد به قرارداد نوع چهارم (IPC) شهره شد که براساس آن، حلقه‌های گوناگون صنعت نفت (اکتشاف، توسعه و تولید) به صورت یکپارچه واگذار می‌شود. یکی از سرفصل‌های مهم این قراردادها، انتقال تکنولوژی و شفافیت مالی است که براساس آن کارشناسان ایرانی در کنار شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی قرار می‌گیرند تا با آخرین فناوری‌های روز دنیا آشنا شوند. ضمن اینکه خود نیز باید در این انتقال و دریافت تکنولوژی بهتر عمل کنند. افزایش ضریب بازیافت مخزن، یکی از اهداف مهم دیگر در قراردادهای جدید است، زیرا هر یک درصد افزایش این ضریب، برابر ۵۰۰ میلیارد دلار افزایش ثروت ملی است. این قرارداد هم‌اکنون در وزارت نفت نهایی شده و برای تصویب به هیات دولت ارائه شده است. در پایان، یادآوری این نکته بایسته است که دستاوردهای داخلی وزیر نفت و همکاران پرتلاش او در این مهم‌ترین وزارتخانه صنعتی کشور، موضوع گزارش بعدی است که به‌زودی از نظر خوانندگان گرانقدر خواهد گذشت.

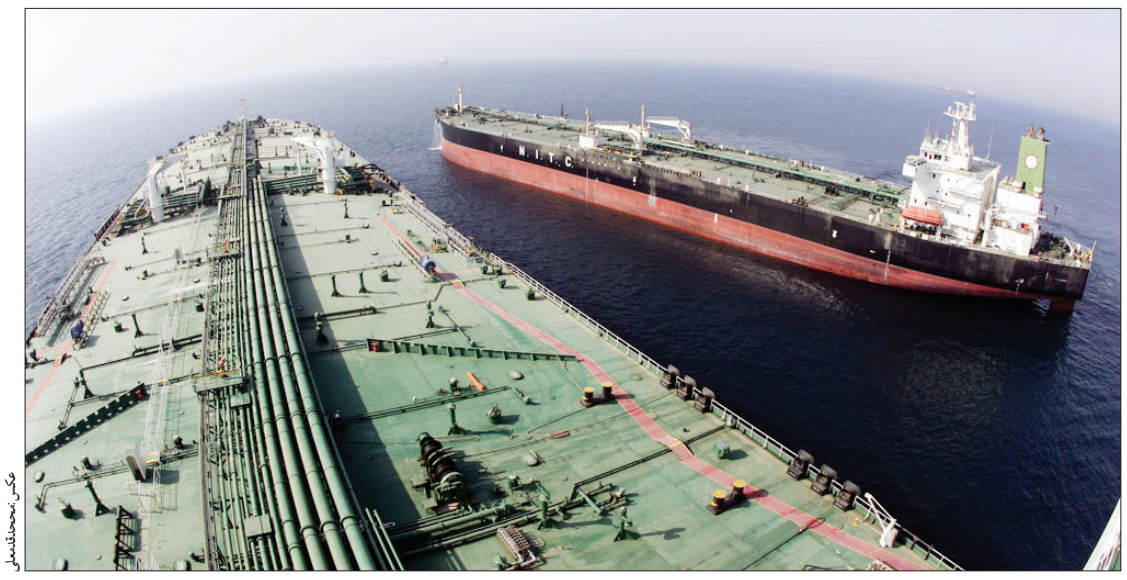

عکس: محمد قاسمی

گپ

مسئول پرونده بابک زنجانی در مجلس از نقش جدی وزیر نفت دولت یازدهم در وصول مطالبات می‌گوید

«بیژن» به دنبال «بابک»

سرنوشت طلب وزارت نفت از بابک زنجانی هنوز مشخص نشده است؛ مانند سرنوشت خودبدهکار. ۹ ماه از بازداشت میلیاردر معروف می‌گذرد و هر روز ورقی تازه از پرونده قطور بابک زنجانی رو می‌شود. یکی از اتهامات بابک زنجانی بدهی به وزارت نفت است. هر چند هنوز کیفرخواست او صادر نشده تا ببینیم اخلال در نظام اقتصادی هم به اتهامات او اضافه می‌شود یا نه. اما بابک زنجانی فکر همه چیز را کرده است. او یا در زندان یا جای دیگری است اما در عین حال به تمام کارهایش رسیدگی می‌کند. وب‌سایت «نفتنا» درباره پرونده بابک زنجانی با امیرعباس سلطانی عضو کمیته تحقیق و تفحص از بدهی بابک زنجانی گفت‌وگویی انجام داده است. سلطانی می‌گوید در بررسی این پرونده به اسامی گردن کلفتی رسیده‌اند و به زودی نام ۱۵ نفر از همکاران زنجانی افشا خواهد شد.

■ چه اتفاقی افتاد که در مجلس درباره فردی به نام «بابک زنجانی» حساسیت به وجود آمده است؟

آغاز بحث‌ها درباره این فرد تقریبا از ۱۵ ماه پیش در مجلس کلید خورد. کمیسیون انرژی مجلس به دلیل ارتباط با مجموعه شرکت نفت و وزارت نفت، اطلاعاتی به دست آورد که فردی به نام بابک زنجانی حدود ۱۳ هزار میلیارد تومان میعانات نفتی را تحویل گرفته اما هیچ پولی بابت فروش آن به دولت پرداخت نکرده است.

اما آقایان در وزارت نفت دولت سابق خیلی این قضیه را جدی نگرفتند و این مساله را تکذیب کردند و سعی داشتند اعلام کنند اتفاقی نیفتاده است و خبر خاصی هم نیست و همه چیز سرجای خودش است. اما با پیگیری اعضای کمیسیون انرژی مجلس ابعاد پنهان این مساله روشن شد.

درنهایت با پیگیری مجلس، مسئولان شرکت نفت و وزارت نفت دولت سابق به کمیسیون انرژی احضار شدند و درباره اقدامات بابک زنجانی توضیحاتی دادند که این توضیحات به هیچ وجه کافی و قانع کننده نبود.

■ مسئولان شرکت نفت در زمان وزارت آقای رستم قاسمی به مجلس احضار شدند؟

بله. چون پدیده بابک زنجانی در این دوره شکل گرفت. به دنبال احضار مدیران وزارت نفت، مسئولان امنیتی بانک مرکزی، سازمان بازرسی و دستگاه‌های نظارتی برای ارائه توضیحات دعوت شدند اما این توضیحات به هیچ وجه قانع کننده نبود و با اظهارات بابک زنجانی مغایرت بسیار داشت.

البته زنجانی طی رفت و آمدی که به مجلس داشت هم مدعی بود که نه‌تنها بدهکاری‌ای به وزارت نفت ندارد بلکه ادعای طلب چهار، پنج هزار میلیارد تومانی از دولت داشت.

■ کمیسیون انرژی از بابک زنجانی حمایت می‌کرد؟

خیر. کمیسیون حمایتی از زنجانی نمی‌کرد ولی بعضی از بانک‌ها و دستگاه‌های نظارتی خیلی حساسیت به خرج ندادند و به نوعی حمایت آشکار و نه حتی زیرپوستی از زنجانی می‌کردند. به هر صورت با توجه به پیگیری‌هایی که انجام شد و تحقیقاتی که کردیم، متوجه شدیم فردی به نام بابک زنجانی قبل از اینکه به بهانه دور زدن تحریم‌ها وارد مقوله فروش نفت شود، ۱۵ تخلف مالی داشته و با سه شناسنامه جعلی و سه نام متفاوت کارهای خلاف خود را پیش می‌برده است.

■ طی مدتی که کمیسیون در حال بررسی پرونده زنجانی بود، تماسی از طرف اطرافیان او با شما که مسئول این پرونده هم هستید، گرفته نشد؟

خود زنجانی و کسی که خودش را موکل او معرفی می‌کرد، چندین‌بار تماس گرفتند و حتی پیامک دادند و می‌خواستند با برقراری جلساتی به نوعی پرونده را در کمیسیون ختم به خیر کنند.

■ وکیل زنجانی از شما چه درخواستی داشت؟

وکیل زنجانی با او به کمیسیون انرژی مجلس رفت و آمد داشت. آنها قصد تطمیع نمایندگان را داشتند، منتها موفق نشدند. درنهایت از طریق جلسه‌های متعددی که با دستگاه‌های نظارتی برگزار شد و با ارائه مدارک و مستندات به دستگاه قضایی حکم بازداشت زنجانی صادر شد.

■ همزمان با بازداشت زنجانی حساسیت‌ها در مجلس نیز کاهش پیدا کرد؟

پیش از بازداشت او کمیته‌ای ۱۰ نفره تشکیل شد که افرادی چون مسعود میرکاظمی، وزیر سابق نفت هم عضو این کمیته بودند. ولی به تدریج حساسیت‌ها کمتر شد و تنها من و آقای دهدشتی پیگیر پرونده زنجانی شدیم.

■ شما در گفت‌وگویی اعلام کرده بودید برای رسیدگی به این پرونده تحت فشار قرار دارید و حتی برخی از نماینده‌ها علاقه‌ای ندارند که این پرونده به سرانجام برسد.

من نمی‌توانم بگویم همکارانم در مجلس علاقه‌ای ندارند که این پرونده به نتیجه برسد شاید به خاطر مشغله کاری پیگیر پرونده بابک زنجانی نیستند. اما من برای رسیدگی به پرونده زنجانی تحت فشار زیادی بودم.

■ بیشتر توضیح دهید.

اطرافیان بابک زنجانی مرتبا و به هر نحوی با من تماس می‌گرفتند.

■ آخرین تماس اطرافیان زنجانی چه زمانی بود؟

تا سه یا چهار ماه پیش مرتبا تماس می‌گرفتند، اما بیشترین تماس‌ها تا قبل از بازداشت زنجانی بود.

■ خب اطرافیان بابک زنجانی چه خواسته‌ای داشتند؟ آیا به شما پیشنهاد مالی برای انصراف از پیگیری پرونده هم دادند؟

پیامک‌های آنها همچنان در گوشی من موجود است. بسیار مصر بودند که مسائل را بدون رسیدگی قضایی حل کنند. پیشنهاد مالی هم مطرح می‌شد اما نه به صراحت. به هرحال به دنبال این بودند که این قضیه حل و فصل شود و پیشنهادهای مختلفی می‌دادند.

■ فردی که هیچ تخصصی ندارد و در هیچ نهادی هم پست تخصصی برعهده نداشته، چگونه و با چه پشتوانه‌ای ده‌ها میلیارد دلار نفت در اختیارش قرار داده می‌شود؟

بابک زنجانی کس خاصی نیست و فردی هم نیست که آنقدر عرضه و شم اقتصادی داشته باشد. یک تیم این کار را انجام می‌دهد که ویترین‌شان بابک زنجانی است.

■ چه کسانی از زنجانی حمایت می‌کنند؟

زنجانی در وزارتخانه‌های دولت قطعا حمایت می‌شده و در برخی پست‌های دولتی همراه داشته است. چهار عضو کابینه دولت قبلی زنجانی را تایید کرده‌اند و با این تاییدها پول در اختیار او گذاشته شده است.

■ کسی که حداقل با یک استعلام ساده، مشخص می‌شده ۱۵ تخلف با عناوین مختلف داشته چطور مورد حمایت قرار گرفته است؟

شبهات این پرونده بسیار است. می‌توان گفت بابک زنجانی از سوی افراد حقیقی و حقوقی مورد حمایت بوده و هنوز هم این حمایت ادامه دارد.

■ حالا بابک زنجانی در زندان است و برای بازگشت پول‌ها هم همکاری لازم را نمی‌کند. فکر نمی‌کنید این پول در اختیار حامیان زنجانی قرار گرفته باشد و ممکن است زنجانی برای تیمی که از او حمایت می‌کند، تنها یک واسطه باشد؟

زنجانی در داخل و بیرون از زندان عواملی دارد و برخی مسائل را هدایت می‌کند. همان‌طور که اطلاع دارید بیش از ۹۰ درصد اموال زنجانی در ترکیه و سایر اموالش در تاجیکستان و فرانسه است. اموال زنجانی در ایران ارزشی ندارد. تنها نوعی جو روانی در جامعه ایجاد کرده‌اند که اموال ایران او به تنهایی برای بدهکاری‌اش کافی است در صورتی که حتی یک چهارم اموالش هم در ایران نیست. هر روز هم برای تغییر مسیر پرونده یک بازی در می‌آورند؛ یک روز اعلام می‌شود فردی پیدا شده که قصد دارد تمام بدهی‌اش را بدهد و روز دیگر خبر از مزایده اموالش در ترکیه می‌رسد، در حالی که همه این خبرها کذب است و توسط اطرافیان زنجانی مطرح می‌شود.

اکنون نیز چندین برابر ۱۳ هزار میلیاردی که معلوم نیست چگونه باید برگردد، سود کسب کرده و با جاروجنجال همه را به بازی گرفته است. او خیلی هم در بازجویی‌ها جدی نیست و همکاری نمی‌کند، به همین دلیل گلایه داریم که چرا با زنجانی برخورد جدی صورت نمی‌گیرد. مساله پرونده زنجانی تنها بدهکاری‌اش به وزارت نفت نیست بلکه در پرونده تامین اجتماعی و ده‌ها تخلف دیگر پایش گیر است.

■ در تمام وزارتخانه‌هایی که در گذشته به نوعی با زنجانی در ارتباط بوده‌اند، اراده برای پیگیری بدهی‌های این شخص به وزارت نفت وجود دارد؟

من فکر می‌کنم این اراده تنها در وزارت نفت آن هم شخص وزیر وجود دارد. از بقیه دودی بلند نمی‌شود.

■ فقط آقای زنگنه؟

بله، فقط این اراده در وزیر نفت دیده می‌شود.

■ یعنی معاونان آقای زنگنه به دنبال محکومیت زنجانی نیستند؟

من نمی‌توانم نام ببرم باید کلی گویی کنم، به هرحال زنجانی از طرف برخی معاونان وزیر نفت حمایت می‌شود. در این پرونده خیلی موارد وجود دارد.

■ منظور شما از جدی نبودن چیست؟

یعنی اراده کامل در آقایان برای برخورد با پرونده زنجانی وجود ندارد.

■ فکر نمی‌کنید اگر وزرایی که با بابک زنجانی در ارتباط بودند به مجلس دعوت شوند و آن جلسه محرمانه نباشد، خیلی از مسائل راحت‌تر حل می‌شود؟

مسیری که ما در این ارتباط طی می‌کنیم براساس راهکارهای تعیین شده است. موانع بر سر راه ما زیاد است و در کار ما مشکل‌تراشی هم می‌کنند، اما ما خیلی مطمئنیم و در مسیری که مشخص کرده‌ایم پیش خواهیم رفت. اگر بخواهیم نگاه احساسی به این مساله داشته باشیم سرنخ‌ها گم می‌شود و هیچ‌گاه هم به نتیجه نخواهیم رسید.

ما برای نتیجه گرفتن و محکومیت زنجانی برنامه مشخص داریم. پرونده را فازبندی کرده‌ایم و طبق آن پیش می‌رویم. به روی خودمان نمی‌آوریم که چه اطلاعاتی داریم و ۸۰ درصد اطلاعات را بروز نمی‌دهیم. شاید بروز اطلاعات برای شما جالب باشد، اما افشای آن به ضرر ماست. سعی می‌کنیم طوری رفتار کنیم و این پرونده را به گونه‌ای مدیریت کنیم که درنهایت بابک زنجانی محکوم شود و نام کسانی که از زنجانی حمایت می‌کنند، افشا شود. زنجانی فرد خاصی نیست، ما در اصل به دنبال تیم زنجانی هستیم.

یادداشت

معادلات خرید نفت از ایران چگونه انجام شد

جبران کم‌اشتهایی نفتی چین با استفاده از هند و کره

محمدرضا احمدی‌نیا

برای نخستین‌بار در سال جاری میلادی، میزان واردات نفت آسیا از ایران به کمتر از یک میلیون بشکه در روز رسید و در عدد ۹۲۰ هزار بشکه در ماه آگوست باقی ماند که این مقدار هنوز از میزان فروش مدت مشابه در سال قبل ۶/۴ درصد بیشتر است. افت در فروش نفت ایران به دلیل کاهش سفارش چین تحت تاثیر فشارهای غرب برای اجرای تحریم‌ها علیه ایران است. چین بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران است.

به گزارش رویترز انگلستان، تحریم‌های نفتی علیه ایران از سوی دولت‌های غربی و به‌عنوان یک اهرم فشار برای ضربه زدن به برنامه هسته‌ای ایران که بیش از یک دهه مورد مناقشه غرب و این کشور بوده در سال ۲۰۱۲ تشدید شد، اما پس از دستیابی به توافق اولیه برای برنامه اقدام مشترک در پاییز ۲۰۱۳ و ابتدای سال ۲۰۱۴ میلادی (دی‌ماه ۱۳۹۲) بخشی از این محدودیت‌ها برداشته شد که این امر منجر به افزایش فروش نفت ایران و درآمدهای حاصل از آن شد. مذاکرات هسته‌ای میان ایران و گروه ۱+۵ پس از یک دوره تمدید در تیرماه امسال تا آذرماه ۱۳۹۳ ادامه خواهد داشت. دیپلمات‌های دو طرف اظهار امیدواری کرده‌اند با پیشرفت‌هایی که در آخرین دور این مذاکرات در نیویورک رخ داده، تا قبل از رسیدن به این ضرب‌الاجل، تمامی تحریم‌ها لغو شده و توافق جامع هسته‌ای به‌دست آید.

کاهش سفارش نفت چین فقط مختص ایران نیست و به دنبال افت رشد اقتصادی آسیا از یک‌سو و ورود نفت شیل آمریکا به بازار و کاهش سفارش خارجی این کشور از سوی دیگر کشورهای تولیدکننده نفت در منطقه خاورمیانه را با بحران سفارش و عرضه مازاد در بازار روبه‌رو کرده است. در عین حال کاهش شدید قیمت نفت تا پایین‌تر از ۱۰۰ دلار برای نخستین بار طی سه سال گذشته بازار نفت را دچار پیچیدگی‌های تازه‌ای کرده است.

کن هاسه‌گاوا، مدیر فروش نیوایج ژاپن در گفت‌وگو با رویترز گفت: «بنابر اطلاعات من، دستیابی به توافق نهایی بین ایران و ۱+۵ سخت است اما حتی در صورتی که چنین توافقی انجام نشود هم، فروش نفت ایران در آسیا تغییر زیادی نخواهد کرد. از طرف دیگر ایران در صورت لغو نشدن تحریم‌ها آسیب می‌بیند اما غرب هم تمایل و توانی برای افزودن بر تحریم‌های ایران ندارد.» براساس توافق اولیه در دی‌ماه پارسال که بین ایران و ۱+۵ در ژنو منعقد شد، ایران می‌تواند تا سقف یک میلیون بشکه در روز نفت بفروشد.»

رویترز در ادامه نوشت: «هند، چین، ژاپن و کره‌جنوبی که بزرگ‌ترین خریداران نفت ایران محسوب می‌شوند، طی ماه آگوست (شهریور) امسال جمعا ۹۲۱۰۶۴ بشکه نفت در روز از ایران خریداری کردند که این مقدار نسبت به جولای (تیر) امسال و اکتبر (مهر) پارسال ۱۰/۵ درصد کاهش داشته است. این آمار از گزارش‌های دولت ایران و برنامه‌های بارگیری تانکرها استخراج شده است.

در چهار ماه نخست سال جاری میلادی، چهار کشور اصلی خریدار نفت ایران؛ یعنی ژاپن، هند، چین و کره‌جنوبی مجموعا بیش از ۱/۱۵ میلیون بشکه نفت روزانه از ایران خریده‌اند که این مقدار نسبت به مدت مشابه پارسال ۲۳/۶ درصد رشد داشته است.

در مجموع براساس برآوردها، کمبود سفارش هند و چین در آسیا با افزایش تقاضای ژاپن و کره جنوبی جبران شده است.

چین به‌عنوان بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران از ژانویه تا آگوست سال میلادی جاری (دی ۹۲ تا شهریور ۹۳) به‌طور میانگین ۵۷۸۶۳۰ بشکه نفت روزانه از ایران خریداری کرده که این سفارش‌ها در ماه آگوست (شهریور) با ۲۵/۶ درصد کاهش، به ۳۱۱۶۵۳ بشکه در روز رسیده است. خرید چین از ایران به نسبت ۱۰ ماه نخست سال ۲۰۱۴ پایین‌ترین رقم را به خود اختصاص داده است و برای اولین بار طی هشت ماه گذشته در مقایسه نقطه به نقطه با سال قبل نیز کاهش یافته است. هاسه‌گاوا در این‌باره گفت: «باید به چین به‌خاطر تصمیمات غیرسیاسی‌اش در این حوزه تبریک گفت چراکه این کاهش تقاضا به دلایل سیاسی نیست و به محض اینکه تا قبل از پایان سال جاری میلادی، عملیات تعمیر و نگهداری تاسیسات پالایشگاهی این کشور تمام شود، میزان خریدش به مقدار اولیه باز می‌گردد.»

نوسانات سفارش هند و کره‌جنوبی از سوی دیگر توانسته کاهش شدید خرید چین را برای نفت ایران جبران کند. براساس اطلاعات موجود هند در ماه آگوست (شهریور) با ۸۱/۲ درصد افزایش، ۲۷۳۵۰۰ بشکه در روز نفت از ایران وارد کرده است و در مدت بین ژانویه تا آگوست سال جاری (دی ۹۲ تا شهریور ۹۳) ۲۷۱ هزار بشکه در روز که ۴۹/۵ درصد نسبت به سال قبل بیشتر است نفت از ایران خریداری کرده است.

کره‌جنوبی نیز طی ماه گذشته دوبرابر میانگین سال قبل خود یعنی ۱۳۴۴۱۹ بشکه در روز، از ایران نفت وارد کرده است. ژاپن که در میان این چهار کشور کمترین میزان خرید را از ایران دارد طی ماه گذشته نیز به روال یک سال قبل ۶/۲ درصد از سفارش‌های خود کاست تا به فشارهای غرب برای تحریم‌های ایران پاسخ مثبت داده باشد.

دره بین

آمادگی نروژی‌ها برای حضور در پروژه‌های نفت ایران

مهر: دبیرکل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران گفت: «یک شرکت نفتی نروژی برای حضور در پروژه‌های نفت و گاز آمادگی خود را به این اتاق اعلام کرده است.» حسین نقره کارشیرازی در دیدار با روسای اکتشاف و معادن امور اجرایی شرکت نفتی DNO نروژ افزود: «شرکت‌های نروژی بسیاری در صنعت نفت و گاز فعالیت دارند و در سال‌های اخیر پروژه‌های مهمی در حوزه خشکی و دریایی توسط این شرکت‌ها در ایران به اجرا درآمده، این در شرایطی است که فرصت‌های بسیاری در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی برای شرکت‌های خارجی نفتی دنیا فراهم شده است.» دبیرکل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران گفت: «ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت و گاز در منطقه آمادگی جذب شرکت‌های اروپایی را برای انجام پروژه‌های مشترک در داخل و نیز با کشورهای همسایه همچون عراق، ترکمنستان یا کشورهای حاشیه خلیج فارس دارد.» وی تاکید کرد: «اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران فعالیت‌های گسترده‌ای را در سراسر کشور دارد و پتانسیل‌های فراوان میان بخش خصوصی و اعضای اتاق بازرگانی برای کار با شرکت‌های نروژی به‌ویژه در بخش نفت و گاز وجود دارد.» نقره کار افزود: «۹ شبکه مهم خط لوله گاز در ایران طراحی شده است و کشورمان در زمینه انتقال و دریافت گاز پروژه‌هایی را با پاکستان، ترکمنستان و ترکیه دارد.» به گفته دبیرکل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق از تمام شرکت‌های خارجی مرتبط با پروژه‌های اقتصادی حمایت می‌کند. همچنین توره لیلوقولسن مدیرگروه اکتشاف پروژه‌های پایین دستی شرکت DNO نروژ از تجربیات این شرکت در کشورهای منطقه خبر داد و گفت: «DNO با در اختیار داشتن تیم فنی و مهندسی قوی پروژه‌های مهمی همچون احداث پالایشگاه، ذخیره‌سازی گاز و احیای چاه‌های نفت در کشورهایی همچون عراق، یمن، عمان و سومالی را اجرا کرده و به بهره‌برداری رسانده است.» وی افزود: «DNO برای همکاری با بخش‌های مرتبط با وزارت نفت کاملا آمادگی دارد و در این میان حمایت اتاق ایران برای شناخت شرکت‌های فعال در زمینه نفت و گاز می‌تواند کمک جدی به توسعه همکاری‌های ایران و نروژ داشته باشد.»